

Ревизия на въведените до 1990 г. юрски официални литостратиграфски единици в България

И. Г. Сапунов, П. В. Чумаченко

Геологически институт, БАН, 1113 София

I. G. Sapunov, P. V. Tchoumatchenco — *A revision of the Jurassic formal lithostratigraphic units in Bulgaria introduced prior to 1990.* Untill the end of 1990, 130 names were introduced in the formal lithostratigraphic nomenclature which are entirely or partially related to the Jurassic System. Of them 79 are valid names — 78 for formal lithostratigraphic units (48 formations, 24 members, 5 groups and 1 named marker bed) and 1 for a formally defined (named) tongue. The right to use each name is discussed from the view point of the Stratigraphic Code of Bulgaria, 1982. It was established that 12 names are junior subjective synonyms, 1 is junior homonym and other 38 are not recommended for use. This actualized and complemented revision presents also the necessary characteristics (data on the defining features, distribution and age) only for those units which were not included in our first revision from 1986. The units discussed in this first revision are only mentioned here in alphabetical order with respective references to the paper of Сапунов, Чумаченко (1986).

Въведение

Публикуваната от Сапунов, Чумаченко (1986) ревизия представляваше първи опит у нас да се оценят в съгласие със Стратиграфския кодекс на България, 1982, имената на юрските официални литостратиграфски единици и да се систематизират в удобна за ползуване речникова форма. Нашето впечатление е, че ревизията се посрещна положително от геоложката общественост.

През изминалите оттогава досега пет години се извършиха интензивни регионално-стратиграфски проучвания, като значителна част от тях беше свързана с изготвянето на новата геоложка карта на България в мащаб 1:100 000. Те естествено донесоха много нови данни за юрската литостратиграфия, които наложиха корекции и (или) допълнения на характеристиките на някои от въведените до 1985 г. официални литостратиграфски единици. В ревизията от 1986 г. не беше включена и известната още от 1967 г. Котленска олистостромна свита, защото тогава следвахме погрешния възглед на Начев, Сапунов, Стефанов (1967), че тя принадлежи на албския и ценоманския етаж. В същата ревизия беше направен досаден пропуск. Не бяха разгледани 15 юрски официални литостратиграфски единици, въведени от Цанков в Батанджиев и др. (1971), и една единица, въведена от Стефанов, Цанков (1970). Настоящата актуализирана ревизия запълва тези пропуски. Към всичко това прибавяме и 19 нови официални литостратиграфски единици — свити, членове и групи, въведени след 1985 г.

В тази работа ние си поставяме задачата да актуализираме ревизията от 1986 г. и да я допълним с въведените след 1985 г. официални литостратиграфски единици, свързани с юрската система в България. За да се получи цялостна система на имената,

въведени до 1990 г., на българските юрски официални литостратиграфски единици, ние ги представяме тук всичките по азбучен ред. С характеристики (пълни или частични) се придружават само онези от тях, (1) когато се въвеждат корекции и (или) допълнения спрямо 1986 г. и (2) когато имената са включени за първи път в настоящата ревизия. Останалите имена само се изброяват, като читателите се препращат към публикацията на Сапунов, Чумаченко (1986), където могат да намерят необходимите за тях данни.

Ревизия на единиците

Агълнишка свита (вж. Сапунов, Чумаченко, 1986, с. 34).

Антоовски член на Костелската свита (вж. Сапунов, Чумаченко, 1986, с. 34).

Арнаутски член на Полатенската свита (вж. Сапунов, Чумаченко, 1986, с. 34).

Балабанска свита (името е въведено като formation de Balaban) (Гшоумаченко в Реубе и др., 1989, с. 117). Това име е голо поради това, че не е въведено в съгласие с чл. 38, (б), на кодекса.

Балабанска свита (Чумаченко, Чернявска, 1989, с. 39). Името е използваемо, защото са удовлетворени изискванията на чл. 39, (б), на кодекса. Поради това, че е единствено, то е валидното име на единицата.

Балабанската свита се характеризира с дебелопластови кварцови пясъчници. В отделни нива присъствуват по-тънкослойни турбидитни пясъчници в смяна с аргилити. В тясна и прекръсвата ивица свитата се проследява почти по цялото протежение на Източна Стара планина. Тя обхваща горната част на тоарския етаж.

Батичински член (Цанков в Батанджиеви др., 1971, с. 116, фиг. 13, 17; името е въведено в легенда). Името е голо, защото не е въведено в съгласие с изискванията на чл. 38, (а), на кодекса. Единичната съответства на долната част на Кичерската свита при с. Клисурица, Михайловградско.

Бачищанска свита (вж. Сапунов, Чумаченко, 1986, с. 34).

Беледиеханска свита (вж. Сапунов, Чумаченко, 1986, с. 34).

Белимелски теригенно-карбонатни пластове (Цанков в Батанджиеви др., 1971, с. 117). Името е голо, защото не е въведено в съгласие с изискванията на чл. 38, (а), на кодекса. Тази единица съответства на горната част на Озировската свита северно от с. Белимел, Михайловградско.

Белимелски член на Кичерската свита (вж. Сапунов, Чумаченко, 1986, с. 34).

Белоградчишка свита (вж. Сапунов, Чумаченко, 1986, с. 35).

Белоградчишки оранжеви пясъчници (Цанков в Батанджиеви др., 1971, с. 117). Името е голо, понеже не е въведено в съгласие с изискванията на чл. 38, (а), на кодекса. Единичната съответства на Орешецкия член на Кичерската свита.

Белоградчишки червени пясъчници (Цанков в Батанджиеви др., 1971, с. 117). Името е голо, защото не е въведено в съответствие с изискванията на чл. 38, (а), на кодекса. Единичната кореспондира на Гранитовския член на Кичерската свита.

Белотинско-Праужденски алеарито-аргилито-мергелен комплекс (Цанков в Батанджиеви др., 1971, с. 117). Името е голо, понеже не е въведено в съответствие с изискванията на чл. 38, (а), на кодекса. Единичната обхваща Полатенската и Бовската свита в Белоградчишко и Михайловградско.

Белотинско-Праужденски пясъчников комплекс (Цанков в Батанджиеви др., 1971, с. 117). Името е голо, понеже не е въведено в съответствие с изискванията на чл. 38, (а), на кодекса. Единичната съответства на Кичерската свита.

Близнашка свита (вж. Сапунов, Чумаченко, 1986, с. 35).

Бобовски член на Костелската свита (вж. Сапунов, Чумаченко, 1986, с. 35).

Бовска свита (Сапунов, 1969). Холостратотипът е описан в същата публикация. Името е използваемо съгласно с чл. 38, (а), на кодекса. Като най-старо използваемо име то е валидното име на свитата. Нечинската свита е по-млад субективен синоним.

Бовската свита се характеризира с различно варовити мергели и глинести варовици в алтернация. Тя е разпространена в Западните и Централните Балканиди и в западната част на Мизийската платформа. Свитата обхваща интервала от горния байоски подетаж до средния каловски подетаж.

Членове: Веренишки, Горнобелотински.

Брестнишка свита (вж. Сапунов, Чумаченко, 1986, с. 35).

Бръслянска железоносна свита (вж. Сапунов, Чумаченко, 1986, с. 35).

Бръшлянска железоносна свита (вж. Сапунов, Чумаченко, 1986, с. 35).

Букоровски член на Озировската свита (вж. Сапунов, Чумаченко, 1986, с. 35).

Варовнишка железоносна свита (Саталов, 1983) (вж. Сапунов, Чумаченко, 1986, с. 36).

Варовнишка железоносна свита (Саталов, 1985) (вж. Сапунов, Чумаченко, 1986, с. 36).

Венеишки член на Кичерската свита (вж. Сапунов, Чумаченко, 1986, с. 36).

Веренишки член на Бовската свита (Чумаченко, 1978b, с. 188). Името е използваемо съгласно с чл. 38, (а), на кодекса и като единствено то е валидното име на члена.

Веренишкият член се характеризира с глинести варовици и мергели в смяна помежду си. Варовиците силно преобладават над мергелите. Членът е разпространен в Западния Предбалкан и в западната част на Мизийската платформа, както и в неширока ивица в най-северните части на Централния Предбалкан. Веренишкият член обхваща долния и средния каловски подетаж.

Винищенски детритусно-аргилитови пластове (Цанков в Батанджиев и др., 1971, с. 117). Името е голо, понеже не е въведено в съгласие с изискванията на чл. 38, (а), на кодекса. С това понятие са означени наслагите от латералния преход между Етрополската и Кичерската + Озировската свита при с. Виноще, Михайловградско.

Вратнишки член на Полатенската свита (вж. Сапунов, Чумаченко, 1986, с. 36).

Връшкочукска свита (името е въведено като Връшкочукски член на Белоградчишката свита) (Чумаченко, 1978b, с. 178). Името е използваемо съгласно с чл. 38, (а), на кодекса и като единствено то е валидното име на свитата. Промяната в ранга от член на свита е обоснована и направена от Сапунов, Чумаченко (1986, с. 37).

Връшкочукската свита се характеризира с глинни, въглища и пясъчници. В отделни нива са установени бракични молоски, останки от папрати и др. В оригиналната публикация неправилно е причислен към свитата т. нар. „мидест пласт“ (Цанков, Захариева, Ковачева, 1959, с. 26), който всъщност трябва да се отнесе към отгоре разположената Кичерска свита. Връшкочукската свита е разпространена в Белоградчишко при Връшка чука в Западния Предбалкан. Тя има ааленска възраст и е свързана с горната част на ааленския етаж.

Върбовска свита (вж. Сапунов, Чумаченко, 1986, с. 37).

Върбовско-Раждолски теригенно-карбонатен комплекс (Цанков в Батанджиев и др., 1971, с. 118). Името е голо, защото не е въведено в съгласие с изискванията на чл. 38, (а), на кодекса. Единицата съответствува на Полатенската свита в Белоградчишко.

Гигенска свита (вж. Сапунов, Чумаченко, 1986, с. 37).

Гинска свита (вж. Сапунов, Чумаченко, 1986, с. 37).

Гложенска свита (вж. Сапунов, Чумаченко, 1986, с. 37).

Гоматарска свита (вж. Сапунов, Чумаченко, 1986, с. 37).

Горнобелотински член на Бовската свита (Сапунов, Чумаченко, 1989, с. 23). То е валидното име на члена, понеже е въведено в съгласие с изискванията на чл. 38, (б), на кодекса като единствено.

Горнобелотинският член се характеризира със сиви слабо алевритови мергели до варовити аргилити с редки прослойки от глинести варовици. Членът е разпространен в Западния Предбалкан и Западната част на Мизийската платформа, както и като тясна ивица в най-северната част на Централния Предбалкан. Горнобелотинският член обхваща интервала от горната част на горния байоски подетаж приблизително до горната граница на батския етаж.

Горнолукска свита (Сапунов, Чумаченко, Чернявска, 1990, с. 16). Името на свитата е валидно, защото съгласно с чл. 38, (б), на кодекса то е използваемо и е единствено.

Свитата се характеризира с дебели пясъчници, които на места се проследяват от пачки аргилити и черни въглища. Това са континентални отложения. Горнолукската свита е разпространена в южната част на Западния Предбалкан и северната част на

Западна Стара планина, от с. Превала на изток до землищата на с. Каменна Рикса и Челюстница, Михайловградско. Принадлежи на горния синемурски подетаж и на долната част на долния плийнсбахски подетаж.

Горочевски член на Костелската свита (вж. Сапунов, Чумаченко, 1986, с. 37).

Градецка свита (вж. Сапунов, Чумаченко, 1986, с. 38).

Гранитовски член на Кичерската свита (вж. Сапунов, Чумаченко, 1986, с. 38).

Десевички оолитен репер (вж. Сапунов, Чумаченко, 1986, с. 38).

Добридолска свита (Загорчев, Тихомирова, 1986, с. 29). Името е използваемо, защото удовлетворява изискванията на чл. 38, (б), на кодекса, и като единствено то е валидното име на свитата.

Добридолската свита се характеризира с пъстри полимиктови до олигомиктови кварцови пясъчници и конгломерати, тъмнооцветени алевролити и аргилити с тънки прослойки от радиоларити. Пясъчниците и конгломератите заемат долната част на свитата, а алевролитите, аргилитите и радиоларитите — предимно горната ѝ част. Тя е разпространена в Югозападна България в една ивица между Трън и Кюстендил. Добридолската свита вероятно принадлежи на средната част на долноюрската серия.

Добричка свита (вж. Сапунов, Чумаченко, 1986, с. 38).

Долнолуковитски член от Озировската свита (вж. Сапунов, Чумаченко, 1986, с. 38).

Долнолуковска свита (името е въведено като Долнолуковска свита) (Боянов, Русева, 1984, с. 129). Името е голо, защото не удовлетворява изискванията на чл. 38, (б), на кодекса.

Долнолуковска свита (Боянов и др., 1990, с. 10). Името е използваемо съгласно с чл. 38, (б), на кодекса и като единствено то е валидното име на свитата.

Тази единица се основава на теригени, кластични и пелитови, наслаги — главно пясъчници, алевролити, аргилити и аргилошисти в алтернация. По-ограничено присъствуват мергели и варовици. В пелитовите наслаги се срещат карбонатни и сидеритови конкреции. Налице са брекчи, брекчоконгломерати и неголеми олистолити. В основата се разкриват силно будинирани базични кластолави — толеитови базалти. Общо скалите на свитата са неметаморфозирани до слабо метаморфозирани. Долнолуковската свита е разпространена в Кулиджикския и Мандришко-Долнолуковския участък на Източните Родопи. Хроностратиграфската ѝ принадлежност не е добре изяснена. В миналото тя се отнасяше към долнокредната серия, но напоследък въз основа на нови палеонтоложки данни тя се причислява към долноюрската серия.

Дриновска свита (вж. Сапунов, Чумаченко, 1986, с. 39).

Есенишка свита (името е въведено като Есеницка свита) (Сапунов в Дианов, Сапунов, 1976, с. 24). Съгласно с чл. 38, (а), на кодекса това име е голо. Но тъй като в оригиналната публикация се съдържат данни, които удовлетворяват изискванията на алинеи 1), 3) и 7), буква (а), на чл. 38, първият ревизиращ автор Сапунов (1983, с. 23) в съгласие с чл. 35, (б), 2, означава и описва лектостратотип (погрешно назван от него „холостратотип“) и изложи останалите необходими данни, които правят името използваемо в смисъла на чл. 38, (б). Като единствено то е валидното име на свитата.

Есенишката свита се основава на тъмни глини и аргилити, които влизат в неравномерна смяна с алевролити и пясъчници. Често се наблюдават и контуритови текстури. Тя е разпозната в Източния Предбалкан и главно в източната част на Мизийската платформа. Ограничено тя е разпространена и в Централна България, западно от долината на р. Янтра, като достига докъм меридиана на гр. Севлиево.

Етрополска свита (Сапунов в Сапунов, Чумаченко, Шопов, 1967, с. 127). Сапунов (1969, с. 11) описва холостратотипа и публикува подробна информация за разпространението, отношенията и възрастта на свитата. Името е използваемо съгласно с чл. 38, (а), на кодекса и като единствено то е валидното име на свитата.

Етрополската свита се основава на аргилити, алевролити и пясъчници. Те съдържат сидеритови и фосфоритови конкреции. Свитата има сложен състав. Там, където е хомогенна, тя е представена главно от алевритови аргилити и отчасти от глинести алевролити. Пясъчниците са основен компонент на някои от нейните членове. Свитата е разпространена в Западните и Централните Балканиди, както и в Мизийската платформа между реките Огоста и Янтра. Етрополската свита принадлежи на ааленския, долния байоски подетаж и долната част на горния байоски подетаж.

Ч л е н о в е: Лопянски, Нефелски, Стефанеци, Шипковски.

Жаблянска свита (вж. Сапунов, Чумаченко, 1986, с. 39).

Западнобалканският карбонатен комплекс (Цанков в Батанджиеви др., 1971, с.116, фиг. 13, 7; името е въведено в легенда). То е голо, защото не е въведено в съгласие с изискванията на чл. 38, (а), на кодекса. Единицата съответствува на Западнобалканската карбонатна група в Белоградчишко и Михайловградско.

Западнобалканска карбонатна група (вж. Сапунов, Чумаченко, 1986, с. 39).

Западнобалканският карбонатен комплекс (Цанков в Батанджиеви др., 1971, с. 118). Името е голо, защото не е въведено в съгласие с чл. 38, (а), на кодекса. Единицата съответствува на Западнобалканската карбонатна група в Белоградчишко и Михайловградско.

Звездецка свита (вж. Сапунов, Чумаченко, 1986, с. 40).

Звездечка свита (вж. Сапунов, Чумаченко, 1986, с. 40).

Златаришка свита (вж. Сапунов, Чумаченко, 1986, с. 40).

Източнотракийска група (вж. Сапунов, Чумаченко, 1986, с. 40).

Казанска свита (вж. Сапунов, Чумаченко, 1986, с. 40).

Казанска свита (вж. Сапунов, Чумаченко, 1986, с. 40).

Калоянска свита (вж. Сапунов, Чумаченко, 1986, с. 40).

Каспичанска свита (вж. Сапунов, Чумаченко, 1986, с. 41).

Киряевска свита (името е въведено като Киряевски член на Белоградчишката свита) (Чумаченко, 1978b, с. 117). Името е използваемо съгласно с чл. 38, (а), на кодекса и като единствено е валидното име на тази единица. Промяната на нейния ранг от член на свита е направена и обоснована от Сапунов, Чумаченко (1986, с. 41).

Киряевската свита се основава на континентални теригенни кластични наслаги: пясъчници и конгломерати. Тя е разпространена в Западния Предбалкан при Връшка чука, Белоградчишко. Свитата вероятно принадлежи на долната част на ааленския етаж.

Кичерска свита (вж. Сапунов, Чумаченко, 1986, с. 41).

Клисурински жълти пясъчници (Цанков в Батанджиеви др., 1971, с.117). Голо име, защото не е въведено в съгласие с изискванията на чл. 38, (а), на кодекса. Единицата съответствува на долната част на Кичерската свита при с. Клисурица, Михайловградско.

Клисурински член (Стефанов, Цанков, 1970, с. 51, фиг. 5, 6; името е въведено в легенда). Голо име, защото не е въведено в съгласие с изискванията на чл. 38, (а), на кодекса. Единицата съответствува на долната част на Кичерската свита при с. Клисурица, Михайловградско.

Ключовска свита (Сапунов, Чумаченко, Чернявска, 1990, с. 12). Името е използваемо, защото е въведено в съгласие с чл. 38, (б). То е валидното име на свитата, защото е единствено.

Ключовската свита се основава на континентални наслаги — черни въглища, разнообразни теригенни, кластични и пелитови, скали, които влизат в смяна помежду си. Тя е разпространена в основата на рида Котля, Врачанско. Свитата принадлежи на долния синемурски подетаж.

Кобареловска кварцитна свита (вж. Сапунов, Чумаченко, 1986, с. 41).

Костелска свита (вж. Сапунов, Чумаченко, 1986, с. 41).

Костинска свита (вж. Сапунов, Чумаченко, 1986, с. 42).

Котленска група (името е въведено като groupe de Kotel) (Реубегнеси др., 1989, с. 117). Голо име, защото не е въведено в съгласие с изискванията на чл. 38, (б), на кодекса. Това понятие кореспондира с Лудокамчийската група на Чумаченко, Чернявска (1989). Но тези автори погрешно схващат Котленската група като синоним на Котленската свита. Явно е, че те не са имали предвид, че в омонимия и синонимия влизат само използваемите имена.

Котленска олистостромна свита (Начев, Сапунов, Стефанов, 1967, с. 266). Името е използваемо, защото са удовлетворени изискванията на чл. 38, (а), на кодекса. Поради това, че е единствено, то е валидното име на свитата. Първите ревизиращи автори Чумаченко, Чернявска (1989, с. 54—60) описаха че-

тири значителни фрагмента от холостратотипа, с което задоволително го характеризират. Освен това въз основа на дефиниращите блези, изведени от холостратотипа на свитата, тези автори съществено коригираха оригиналните общи представи за нейната характеристика, подложка, покривка. Те обосновават доказателствата средноюрската ѝ възраст.

Котленската свита се основава на тъмни аргилити с големи питовидни сидеритови конкреции. В свитата са включени различно големи олистолити с триаска, ранноюрска, ааленска и байоска възраст. Котленската свита е разпространена в тясна, на места прекъсната, ивица почти по цялото протежение на Източна Стара планина. Свитата обхваща интервала от ааленския етаж до средния батски подетаж.

Крайновска свита (вж. Сапунов, Чумаченко, 1986, с. 42).

Крециенишки член на Кичерската свита (вж. Сапунов, Чумаченко, 1986, с. 42).

Кубареловска кварцитна свита (вж. Сапунов, Чумаченко, 1986, с. 42).

Леденишки член на Гинската свита (вж. Сапунов, Чумаченко, 1986, с. 42).

Лобошка свита (вж. Сапунов, Чумаченко, 1986, с. 42).

Лопянски член на Етрополската свита (вж. Сапунов, Чумаченко, 1986, с. 42).

Лудокамчийска група (Чумаченко, Чернявска, 1989, с. 43). Името е използваемо, защото е въведено съгласно с изискванията на чл. 38, (б), на кодекса, и като единствено то е валидното име на групата.

Лудокамчийската група се основава на тъмноцветени теригенни, кластични и пелитови, скали. Турбидитни наслаги и кластични скали преобладават в долната част на групата, а в горната ѝ част преобладават пелитовите наслаги с олистолити. В почти непрекъсната тясна ивица групата е разпространена в Източна Стара планина. Лудокамчийската група обхваща интервала от плийнсбахския етаж до средния батски подетаж.

С в и т и: Балабанска свита, Котленска олистостромна свита, Синивирска свита.

Лялински клин на Градецката свита (вж. Сапунов, Чумаченко, 1986, с. 43).

Макрешка свита (името е въведено като Макрешская свита) (Николов, Рускова, 1989, с. 93). Името е използваемо, защото е въведено в съгласие с изискванията на чл. 38, (б), на кодекса. Но Макрешката свита е по-млад субективен синоним на Сливнишката свита.

Михайловградска свита (вж. Сапунов, Чумаченко, 1986, с. 43).

Мъгленишка група (името е въведено като Măglenik Group) (Боянов, Русева, 1989, с. 25). Голо име, защото не удовлетворява изискванията на чл. 14, (б), и 38, (б), на кодекса.

Мъгленишка група (Боянов и др., 1990, с. 10). Според изискванията на чл. 38, (б), на кодекса името е използваемо. Същевременно то е валидното име на групата, защото е единственото.

Разглежданата единица е представена от теригенни, кластични и пелитови, скали и по-ограничено от магматични, предимно вулкански, скали. Те са неметаморфозирани до слабо метаморфозирани. Групата е разпространена в Източните Родопи (Кулиджикски и Мандришко-Долнолуковитски участък). Долната част на групата принадлежи на долноюрската серия (съгласно с последните палеонтоложки данни), а горната ѝ част — на горнокредната серия.

С в и т и: Долнолуковска (J_1) и Меденбукска (K_2).

З а б е л е ж к а. Известни съмнения относно реалността на тази група буди значителната прекъснатост между съставлящите я свити, която може да се тълкува и като значително регионално несъгласие, добре изразено в големи области на Южна България. От такава гледна точка авторското решение влиза в противоречие с едно съществено изискване на кодекса, отразено в неговия чл. 14, (д), съгласно с което „вътре в една група не може да съществува значително регионално несъгласие“.

Нефелски член на Етрополската свита (Сапунов, Чумаченко, 1989, с. 21). Поради това, че са изпълнени предписанията на чл. 38, (б), на кодекса, името е използваемо и като единствено то е валидното име на члена.

Разглежданата единица се характеризира със сиво-черни неваровити до слабо варовити глинести алевролити. Те съдържат сидеритови и фосфоритови конкреции. Не-

фелският член е разпространен главно в източната част на Западния Предбалкан и отчасти в Централните Балканиди. Той обхваща интервала от горната част на долния байоски подетаж до долната по-голяма част на горния байоски подетаж.

Нечинска свита (вж. Сапунов, Чумаченко, 1986, с. 43).

Нешковска свита (вж. Сапунов, Чумаченко, 1986, с. 43).

Огостенска свита (вж. Сапунов, Чумаченко, 1986, с. 43).

Озировска свита (Сапунов в Сапунов, Чумаченко, Шопов, 1967, с. 127). Холостратотипът е описан от Начев, Сапунов, Стефанов (1963, с. 103, 104, пачки № 15—3). Сапунов (1969, с. 8) публикува изчерпателни данни за нейната дефинираща характеристика, разпространение и възраст. Името е използваемо съгласно с чл. 38, (а), на кодекса и като най-старо име то е валидното име на свитата. Крайновската свита е по-млад субективен синоним.

Там, където е хомогенна, Озировската свита е представена от плитокоморски биокластични и биоконструирани, пясъчливи варовици и варовити пясъчници. Но в други области свитата има сложен строеж и е представена от пачки мергели с прослойки от глинести варовици, пачки от аргилити и пачки от пясъчници в смяна с аргилити и алевролити. Те влизат в смяна с пачки от биогенни пясъчливи варовици, преминаващи във варовити пясъчници. Някои от тези пачки са обособени в членове или участвуват в членовете на свитата. Тя е разпространена в Средногорieto, Краището, Балканидите (Западни и Централни) и Мизийската платформа между реките Цибрица и Янтра. Ограничено тя присъствува и на изток от р. Янтра, където е разпространена в северната част на Предбалкана. Там тя се проследява докъм меридиана на гр. Търговище. Озировската свита обхваща интервала от горната част на хетанжкия етаж до средната част на долния байоски подетаж.

Членове: Букоровски, Долнолуковитски, Равненски, Романовдолски, Селановски, Сухиндолски, Тетевенски.

Орешецки член на Кичерската свита (вж. Сапунов, Чумаченко, 1986, с. 44).

Осенска свита (вж. Сапунов, Чумаченко, 1986, с. 44).

Петровдолски теригенно-карбонатни скали (Цанков в Батанджиеви др., 1971, с. 117). Голо име, понеже не е въведено в съгласие с изискванията на чл. 38, (а), на кодекса. Единицата приблизително съответствува на долната част на Озировската свита при с. Белимел, Михайловградско.

Плевенска свита (вж. Сапунов, Чумаченко, 1986, с. 44).

Полатенска свита (вж. Сапунов, Чумаченко, 1986, с. 44).

Праужденски член на Кичерската свита (вж. Сапунов, Чумаченко, 1986, с. 44).

Превалски пластове (вж. Сапунов, Чумаченко, 1986, с. 45).

Провадийска свита (вж. Сапунов, Чумаченко, 1986, с. 45).

Рабишки бели конгломерати (Цанков в Батанджиеви др., 1971, с. 117). Голо име, защото не е въведено в съгласие с изискванията на чл. 38, (а), на кодекса. Единицата съответствува на Кичерската свита при с. Рабиша, Белоградчишко.

Рабишки член на Кичерската свита (вж. Сапунов, Чумаченко, 1986, с. 45).

Равненски член на Озировската свита (вж. Сапунов, Чумаченко, 1986, с. 45).

Ражин пласт (вж. Сапунов, Чумаченко, 1986, с. 45).

Ражиндолска свита (вж. Сапунов, Чумаченко, 1986, с. 45).

Райнска свита (Загорчев, Тихомирова, 1986, с. 30). Името е използваемо, защото е въведено в съгласие с изискванията на чл. 38, (б), на кодекса. Поради това, че е единствено, то е валидното име на свитата.

Тази единица се основава на тъмнооцветени аргилити с прослойки от радиоларити и рядко пясъчници. Често аргилитите съдържат сидеритови и фосфоритови конкреции. Свитата е разпространена в Югозападна България в една тясна ивица между Трън и Кюстендил. Райнската свита обхваща интервала от горната част на долноюрската серия до долната част на горноюрската серия.

Риксенска свита (Сапунов, Чумаченко, Чернявска, 1990, с. 17). Името е използваемо, защото е въведено в съгласие с чл. 38, (б), на кодекса. Поради това, че е единствено, то е валидното име на свитата.

Риксенската свита се характеризира с континентални и отчасти с континентално-морски (лагунни) теригенни скали — глини, пясъчници, по-рядко гравелити и конгло-

мерати в алтернация. На места в глините присъствуват прослойки от тъмни аргилити, обогатени с въглищно вещество. Понякога те прекождат в тънки слоеве от черни въглища. Разглежданата единица е разпространена в две големи петна в Западния Предбалкан: (1) бли с. Клисурца, Долна Рикса и Винище, Михайловградско, и (2) при Рабишката могила (пещера Магура) и с. Праужда, Репляна и Салаш, Белоградчишко. Свитата принадлежи на горния тоарски подетаж и на долната част на ааленския етаж.

Риксенски червени пясъчници (Цанков в Батанджиев и др., 1971, с. 118). Голо име, защото не е въведено в съгласие с изискванията на чл. 38, (а), на кодекса. Единицата съответствува на горната част на Кичерската свита при с. Долна Рикса и Клисурца, Михайловградско.

Риксенски член (Цанков в Батанджиев и др., 1971, с. 116, фиг. 13, 12; името е въведено в легенда). Голо име, защото не е въведено в съгласие с чл. 38, (а). Единицата съответствува на горната част на Кичерската свита при с. Долна Рикса, Михайловградско.

Романовдолски член на Озировската свита (Жекова - Иванова, Сапунов, Чумаченко, 1988, с. 92). Съгласно с чл. 38, (б), на кодекса името е използваемо и като единствено то е валидното.

Тази единица се основава на варовити пясъчници и пясъчливи биокластични варовици с грифеи и белемнити. Членът е разпространен в една тясна ивица между гр. Тетевен и с. Лесидрен. Той принадлежи на долния синемурски подетаж.

Салашка свита (вж. Сапунов, Чумаченко, 1986, с. 45).

Селановски член на Озировската свита (Сапунов, Чумаченко, Митов, 1989, с. 68). Името е използваемо съгласно с чл. 38, (б), на кодекса и като единствено то е валидното име на члена.

Тази единица се основава на тънкослойни пясъчници в смяна с аргилити и алевролити. Рядко присъствуват тънки прослойки от пясъчливи биокластични варовици. Досега членът е разкрит в разрезите на Р-1 и Р-2 Селановци, Врачанско. Той принадлежи на горния плийнсбахски подетаж и на тоарския етаж.

Синивирска свита (името е въведено като formation de Sinivir) (Тшоуматченсо в Реуберг и др., 1989, с. 117). Поради това, че не са удовлетворени изискванията на чл. 38, (б), на кодекса, това име е голо.

Синивирска свита (Чумаченко, Чернявска, 1989, с. 38). Името е използваемо, защото е въведено според изискванията на чл. 38, (б), на кодекса, и като единствено то е валидното име на свитата.

Разглежданата единица се основава на тъмнооцветени турбидитни теригенни скали — тънкопластови варовити пясъчници, алевролити, пясъчливи биодетритни варовици и аргилити с питовидни сидеритови конкреции. Всички те са в алтернация. В тясна и прекъсната ивица свитата се проследява почти по цялото протежение на Източна Стара планина. Тя принадлежи на плийнсбахския етаж и на долната част на тоарския етаж.

Сливнишка свита (вж. Сапунов, Чумаченко, 1986, с. 45). Брестнишката и Макрешката свита са по-млади субективни синоними.

Соколовска свита (Чернявска, Сапунов, 1986, с. 46). Името е използваемо, защото е въведено в съгласие с изискванията на чл. 38, (б), на кодекса, и като единствено то е валидното име на свитата.

Разглежданата единица се основава на сиви неваровити глини, често с фитодетритус. На места те се прослояват от светли кварцови пясъчници и алевролити. Понякога в глините се срещат кварцови гравийни зърна и конгломератни късове. Това са предимно континентални и отчасти континентално-морски, лагуни, наслагии. Соколовската свита е установена само в сондажни разрези в източната част на Южна Добруджа. Тя е с петнисто разпространение. Свитата принадлежи на долнобатския, среднобатския и най-долната част на горнобатския подетаж.

Стефанецки член на Етрополската свита (Сапунов, Чумаченко, 1989, с. 16). Съгласно с чл. 38, (б), на кодекса името е използваемо и като единствено то е валидното име на единицата.

Стефанецкият член се характеризира със сиво-черни, неравномерно алевритови, неваровити до слабо варовити аргилити със сидеритови и фосфоритови конкреции.

Той е разпространен в Централна България и в Западния Предбалкан. Членът обхваща интервала от основата на ааленския етаж до долната част на долния байоски подетаж.

Стражанска свита (вж. Сапунов, Чумаченко, 1986, с. 46).

Стражшнска свита (вж. Сапунов, Чумаченко, 1986, с. 46).

Султанска свита (вж. Сапунов, Чумаченко, 1986, с. 46).

Сухиндолски член на Озировската свита (вж. Сапунов, Чумаченко, 1986, с. 46).

Тетевенски член на Озировската свита (вж. Сапунов, Чумаченко, 1986, с. 46).

Тичанска свита (името е въведено като *Tiča Formation*) (Сапунов, 1976, с. 24). Холостратотипът е описан от Николов в Николов, Сапунов (1977, с. 107) и по-късно е преописан от Николов (1982, с. 18). Името е използваемо съгласно с чл. 38, (а), на кодекса и като единствено то е валидното име на свитата.

Тази единица се основава на мергели и глинести варовици, които влизат в смяна помежду си. Присъствуват и недебели пачки от турбидитни варовити пясъчници. Свитата е широко разпространена в Източния Предбалкан и в северната част на Централния Предбалкан. Тя обхваща интервала от горната част на горния каловски подетаж до долната част на горния валанжински подетаж.

Треклянска група (Загорчев, Тихомирова, 1986, с. 37). Съгласно с чл. 38, (б), на кодекса това единствено име на единицата е използваемо и следователно то е нейното валидно име.

Групата се основава на разнообразни теригенни скали с прослойки от радиоларити. В долната част на разреза преобладават кластичните наслаги, а в горната му част — пелитовите седименти. Треклянската група е разпространена в Югозападна България. Там тя се проследява в една ивица между Трън и Кюстендил. Единницата обхваща интервала приблизително от средната част на долноюрската серия до долната част на горноюрската серия.

Свиги: Добридолска и Раянска.

Туденска свита (Сапунов, Чумаченко, Чернявска, 1990, с. 12). Името е използваемо, защото е въведено по начин, който удовлетворява изискванията на чл. 38, (б), на кодекса. Поради това, че е единствено, то е валидното име на свитата.

Тази единица се основава на глини, черни въглища и на теригенни кластични скали в алтернация. Това са континентални образувания. Свитата е разпространена в Годечко, на северозапад от с. Туден. Тя има хетанжка възраст.

Хранова свита (вж. Сапунов, Чумаченко, 1986, с. 47).

Храновска свита (вж. Сапунов, Чумаченко, 1986, с. 47).

Централнобалканска флишка група (вж. Сапунов, Чумаченко, 1986, с. 47).

Черниосъмска свита (вж. Сапунов, Чумаченко, 1986, с. 47).

Чернооковска свита (вж. Сапунов, Чумаченко, 1986, с. 47).

Шипковски член на Етрополската свита (Сапунов, Чумаченко, 1989, с. 20). Името на члена е използваемо, защото е въведено в съответствие с чл. 38, (б), на кодекса. Като единствено то е валидното му име.

Разглежданата единица се характеризира със сиво-черни, обикновено неваровити алевритови аргилити до глинести алевролити със сидеритови и фосфоритови конкреции. Шипковският член има петнисто разпространение в Централните Балканиди. Той принадлежи на най-горната част на долния байоски подетаж.

Яворецка свита (вж. Сапунов, Чумаченко, 1986, с. 48).

Яновецки член на Белоградчикската свита (Стефанов, Цанков, 1970, с. 47). Това е голо име, защото при въвеждането му не е означен типов разрез, което е важно изискване на чл. 38, (а), на кодекса.

Забележка. При ревизията на Сапунов, Чумаченко (1986, с. 48) е направен съществен пропуск, като авторството на Яновецкия член погрешно е приписано на Стефанов, Цанков (1970, с. 47), а не на Чумаченко (1978b, с. 185), който фактически е първият автор, който е въвел Яновецкия член като използваемо и валидно име.

Янъовецки член на Полатенската свита (името е въведено като Янъовецки член на Вратнишката свита) (Чумаченко, 1978b, с. 185). Поради това, че Сапунов, Чумаченко (1986, с. 36) понижиха ранга на Вратнишката свита във Вратнишки член на Полатенската свита, те отнесоха Янъовецкия член към Полатенската свита. Холостратотипът е описан от Чумаченко (1978a, с. 25). Името е използваемо, защото е въведено в съгласие с изискванията на чл. 38, (а), на кодекса, и като единствено то е валидното име на члена.

Янъовецкият член се характеризира със сиви и розови пясъчливи варовици и варовити пясъчници с многобройни бризозойни фрагменти. Той е разпространен в Западния Предбалкан между с. Янъовец, Белоградчишко, и с. Долна Рикса, Михайловградско. Янъовецкият член принадлежи на долната част на горния байоски подетаж.

Заклучение

До края на 1985 г. в българската официална литостратиграфска номенклатура бяха въведени 104 имена на официални литостратиграфски единици и 1 име на официално дефиниран (наименуван) клин. През последвалите 5 години (1986—1990) нови 25 имена влязоха в номенклатурата. Те са свързани със свити, членове и групи. Те се отнасят до 19 литостратиграфски единици. От тях 20 са използваемы, от които 19 са валидни и 1 представлява по-млад субективен синоним. Другите 5 са голи имена.

От гледна точка на тяхната използваемост въведените до края на 1990 г. имена са разпределени по начина, показан на табл. 1.

Таблица 1

Разпределение на имената на въведените до 1990 г. български официални литостратиграфски единици и наименувани клинове, свързани с юрската система, от гледна точка на тяхната използваемост

Официални литостратиграфски единици и наименувани клинове	Използваеми имена		Голи и други не-използваеми имена	Общо
	валидни имена	омоними и синоними		
Групи	5		3	8
Свити	48	10	15	73
Членове	24	3	5	32
Наименувани репери	1			1
Литостратиграфски единици без установен ранг			15	15
Наименувани клинове	1			1
Всичко	79	13	38	130

Литература

- Боянов, И., М. Русева. 1984. Структурные особенности Белоречского поднятия. — В: *Особенности становления земной коры в докембрий Южной Болгарии*. Пробл. комм. IX многостор. сотруду. АН СС. С., Геол. инст., Болг. акад. наук, 118—141.
- Боянов, И., М. Русева, В. Топракчиева, Е. Димитрова. 1990. Литостратиграфия мезозойских пород в Восточных Родопах. — *Geologica Balc.*, 20, 5, 3—27.
- Дианов, А. Н., И. Сапунов. 1976. Юра. — В: *Геология и нефтегазоносность Северной Болгарии* (М. К. Калинко, ред.). Тр. ВНИГНИ, 165. М., Недра, 23—28.
- Жекова-Иванова, Д., И. Сапунов, П. Чумаченко. 1988. Романовдольский член, новый член Озировской свиты (нижний юрский отдел, г. Тетевен, Болгария). — *Geologica Balc.*, 18, 6, с. 92.
- Загорчев, И. С., Л. Б. Тихомирова. 1986. Стратиграфия юрской Треклянской группы (Юго-Западная Болгария). — *Geologica Balc.*, 16, 3, 23—44.

- Начев, И., И. Сапунов, Ю. Стефанов. 1963. Стратиграфия и литология на юрата между селата Горно Озирова и Превала (Северозападна България). — *Тр. геол. Бълг. Сер. стратигр. и тект.*, 5, 99—146.
- Начев, И., И. Сапунов, Ю. Стефанов. 1967. Котленската олистостромна свита в източната част на Балканидите. — *Сп. Бълг. геол. д-во*, 28, 3, 261—273.
- Николов, Т., Н. Рускова. 1989. Новые официальные литостратиграфические единицы, связанные с нижним мелом Северо-Западной Болгарии. — *Докл. БАН*, 42, 7, 93, 94.
- Николов, Т. Г., И. Г. Сапунов. 1977. *Путеводитель экскурсий*. Международный симпозиум по границе юра/мел. КБГА, Болг. комиссия по стратигр. С., Типогр. Соф. унив. 119 с.
- Сапунов, И. Г. 1969. Относно някои съвременни стратиграфски проблеми на юрската система в България. — *Изв. Геол. инст. Сер. стратигр. и литол.*, 18, 5—20.
- Сапунов, И. Г., П. В. Чумаченко. 1986. Ревизия на въведените до 1985 г. български официални литостратиграфски единици, свързани с юрската система. — *Сп. Бълг. геол. д-во*, 47, 1, 32—50.
- Сапунов, И. Г., П. В. Чумаченко. 1989. Някои нови представи за литостратиграфията на средноюрските морски скали в Западна и Централна България. — *Сп. Бълг. геол. д-во*, 50, 1, 15—25.
- Сапунов, И., П. Чумаченко, П. Митов. 1989. Новые данные о нижнеюрской части Озировской свиты, полученные скважинами у с. Селановци, Северо-Западной Болгарии. — *Geologica Balc.*, 19, 3, с. 68.
- Сапунов, И. Г., П. В. Чумаченко, С. П. Чернявска. 1990. Официални литостратиграфски единици за юрските континентални скали от Западна България. — *Сп. Бълг. геол. д-во*, 50, 1, 10—20.
- Сапунов, И. Г., П. В. Чумаченко, В. Л. Шопов. 1967. Биостратиграфия на долноюрските скали при с. Комшица, Софийско (Западна Балканиди). — *Изв. Геол. инст. Сер. геотект., стратигр. и литол.*, 16, 125—143.
- Стефанов, Ю., Ц. В. Цанков. 1970. Относно литостратиграфията на долно- и средноюрските морски скали в Белоградчишко. — *Изв. Геол. инст. Сер. стратигр. и литол.*, 19, 41—59.
- Цанков, В., К. Захариева-Ковачева. 1959. Възраст на възлещата от мина „Връшка чука“ — Северозападна България. — *Год. СУ. Биол.-геол.-геогр. фак.*, кн. 2 — *геол.*, 52, 25—47.
- Цанков, Ц. в Батанджиев, И. и др. 1971. *Тектоника на Предбалкана* (Е. Бончев, ред.). С., БАН. 584 с.
- Чернявска, С. П., И. Г. Сапунов. 1986. Первые находки континентальных отложений батского возраста в Болгарии. — *Geologica Balc.*, 16, 4, 45—49.
- Чумаченко, П. В. 1978а. Върху палеотеченията в средноюрския басейн в Белоградчишко. — *Сп. Бълг. геол. д-во*, 39, 1, 17—29.
- Чумаченко, П. В. 1978 б. Върху някои въпроси на литостратиграфията на средната юра в част от Северозападна България. — *Год. СУ. Геол.-геогр. фак.*, кн. 1 — *геол.*, 69, 171—192.
- Чумаченко, П. В., С. П. Чернявска. 1989. Юрская система в Восточной Стара-Планине. I. Стратиграфия. — *Geologica Balc.*, 19, 4, 33—65.
- * * * 1982. Стратиграфски кодекс на България (литостратиграфски единици). Национална комисия по стратиграфия на НР България (съст. Е. Кююмджиева, Т. Николов, И. Сапунов, Я. Генчов, Д. Тронков, Х. Хрисчев, Х. Чемберски, П. Чумаченко). — *Сп. Бълг. геол. д-во*, 43, 3, 286—310.
- Воуанов, I., M. Russeva. 1989. Lithostratigraphy and tectonic position of the Mesozoic rocks in the East Rhodopes. — *Geologica Rhodop.*, 1, 22—33.
- Nikolov, T. G. 1982. *Les ammonites de la famille Berriasellidae Spath, 1922 (Tithonique supérieur-Berriasien)*. С., БАН. 251 с.
- PeuBernes, V., P. Tchoumatchenco, J. Dercourt, Ž. Ivanov, G. Lachkar, J.-P. Rolando, J. Surmont, J. Thierry. 1989. Données nouvelles sur les flyschs jurassiques de la zone de Luda Kamčija (Balkanides orientales, Bulgarie): conséquences paléogéographiques. — *C. R. Acad. Sci. Paris*, 309, sér. II, 115—124.
- Sapunov, I. G. 1976. Ammonite stratigraphy of the Upper Jurassic in Bulgaria. I. Rock and ammonite successions. — *Geologica Balc.*, 6, 3, 17—42.

(Постъпила на 19. II. 1990 г.)